

Ζερβου

18-1-88

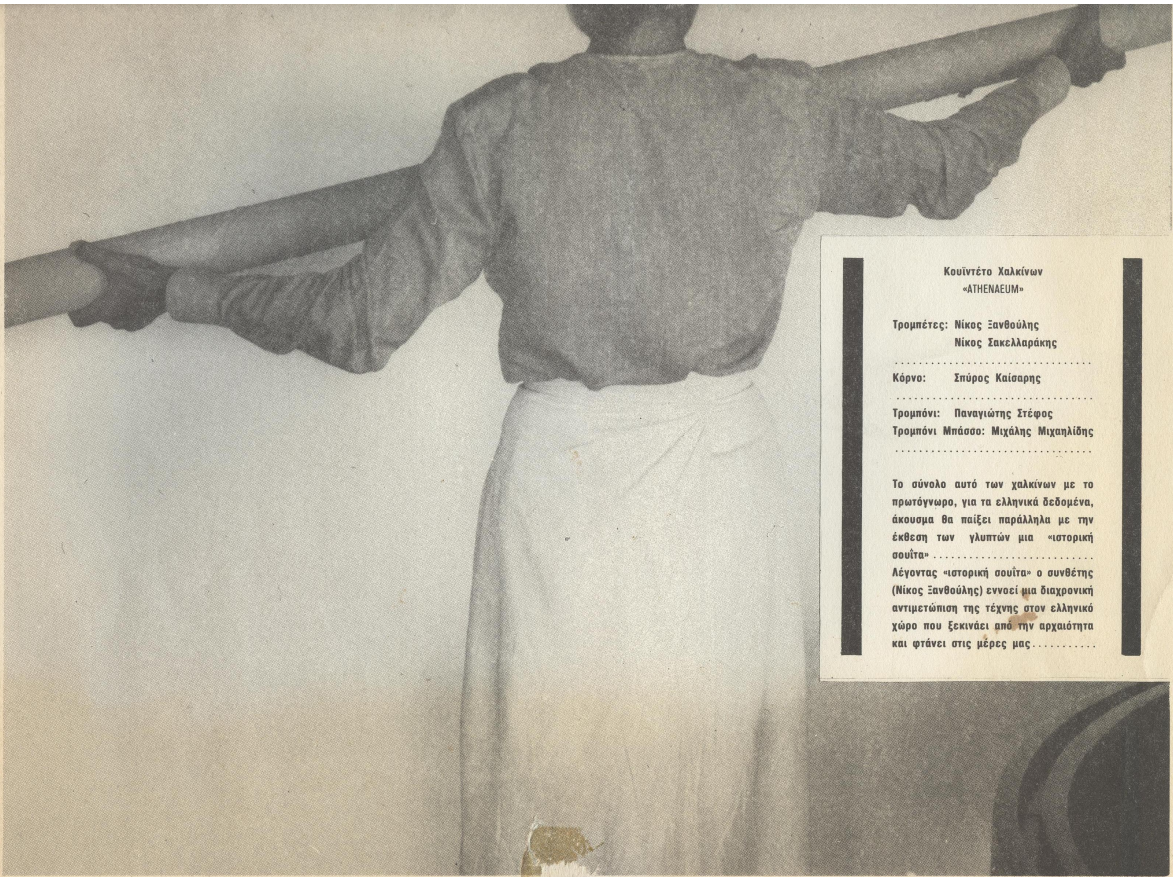
κ. Νικηγάου Π.
Γρυπάρη 10
11141 Αθήνα

ΡΩ 2 ΕΡ 1980 1220
Εγκαίνια
Δευτέρα 18 Ιανουαρίου
στις 7:30
Αίθουσα Τέχνης Αθηνών
Γλύκωνος 4 1067⁵

TAX. Τ.Λ. Σ
ΚΑΤ. ΛΑΠ. Π Β

Αίθουσα Τέχνης Αθηνών

Κοιντό Χαλκίνο
«ATHENAEUM»

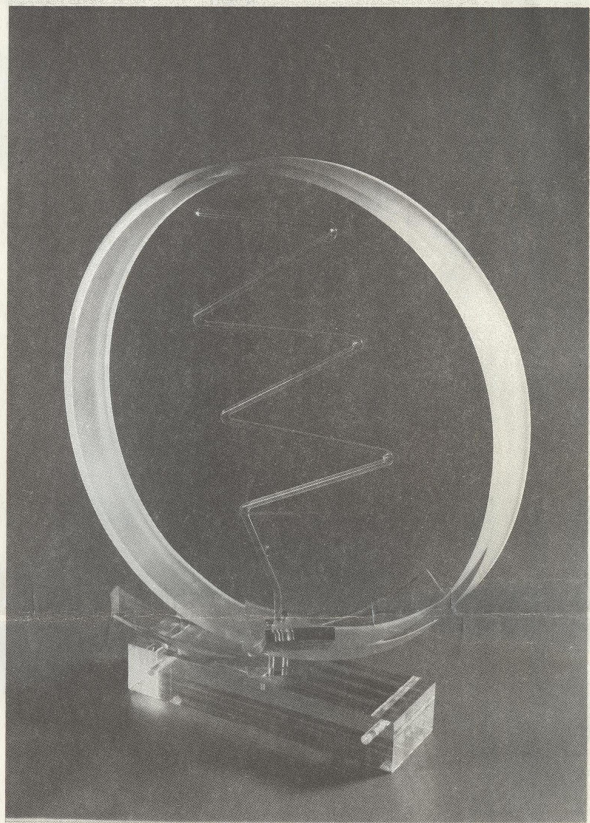
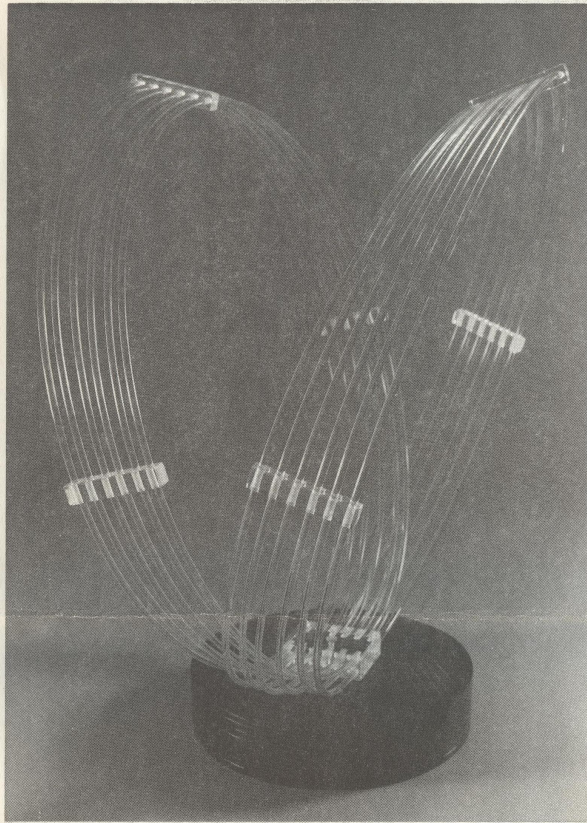
Τρομπέτες: Νίκος Ξανθούλης
Νίκος Σκελλαράκης

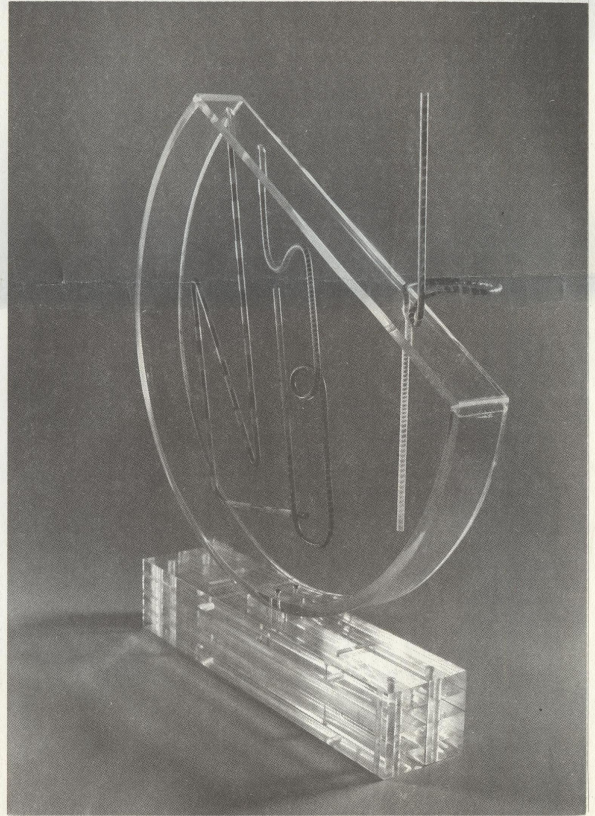
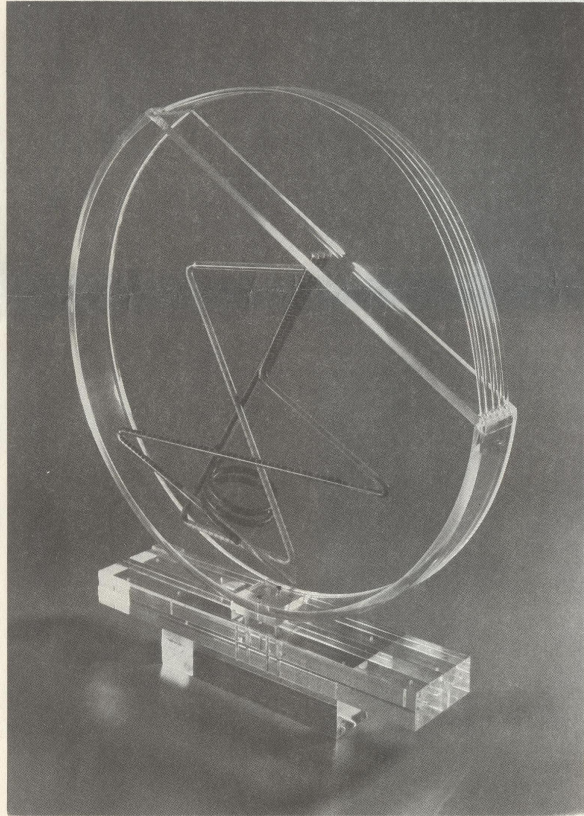
Κόρο: Σπύρος Καίσαρης

Τρομπόνι: Παναγιώτης Στέφος
Τρομπόνι Μπάσο: Μιχάλης Μιχαηλίδης

Το σύνολο αυτό των χαλκίνον με το πρωτόγνωρο, για τα ελληνικά δεδομένα, άκουσμα θα παίξει παράλληλα με την έκθεση των γλυπτών μια «ιστορική σουίτα» .....
Λέγοντας «ιστορική σουίτα» ο συνθέτης (Νίκος Ξανθούλης) εννοεί μια διαχρονική αντιμετώπιση της τέχνης στον ελληνικό χώρο που ξεκινάει από την αρχαιότητα και φτάνει στις μέρες μας .....

Η Σχολή Μωραΐτη που συμπλήρωσε φέτος 50 χρόνια λειτουργίας, καλύπτει με τα προγράμματα της ολόκληρη την κλίμακα της εγκύκλιος εκπαίδευσης, από το Νηπιαγωγείο ως το τέλος του Λυκείου.

Όλα αυτά τα χρόνια πασχίζει, εκτός από τις απαραίτητες γνώσεις, να προσφέρει στα παιδιά και τις βασικές αρχές για μια συνειδητή συμμετοχή στη ζωή του τόπου μας.

Γι' αυτό δίνει ιδιαίτερο βάρος στις σχολικές δραστηριότητες που συμβάλλουν αποφασιστικά τόσο στη διαμόρφωση του χαρακτήρα και της προσωπικότητας όσο και στην καλλιέργεια του συλλογικού πνεύματος. Έτσι, τόλμησε να εισαγάγει στο σχολικό πρόγραμμα και τη μαθητική ζωή πρωτοποριακούς θεσμούς όπως οι μαθητικές κοινότητες, οι όμιλοι εξωσχολικών ενδιαφερόντων, το σχολικό θέατρο, και παράλληλα να αναθεωρήσει το παραδοσιακό περιεχόμενο και τις καθιερωμένες μεθόδους διδασκαλίας βασικών μαθημάτων όπως τα Νέα Ελληνικά, τα Μαθηματικά, οι άλλες θετικές επιστήμες και τα Αγγλικά.

Για την ολοκλήρωση της παιδαγωγικής του προσπάθειας, αναπτύσσει με κέντρο τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα κάθε παιδιού, μια ιδιαίτερη σχέση μεταξύ μαθητών, δασκάλων και γονέων η οποία ολοκληρώνεται με τη συστηματική ψυχολογική παρακολούθηση και το πρόγραμμα επαγγελματικού προσανατολισμού. Τα αποτελέσματα αυτής της δουλειάς φαίνονται τόσο από τις επιτυχίες των αποφοίτων

όπως επίσης την «Επιμόρφωση» που οργανώνει εξωσχολικά εκπαιδευτικά προγράμματα κυρίως για παιδιά σχολικής ηλικίας. Με τα προγράμματα αυτά επιδιώκει να συμπληρώσει τη μόρφωση και αγωγή που παρέχεται από το κανονικό σχολικό πρόγραμμα σε τομείς όπως οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, οι θετικές επιστήμες, οι ξένες γλώσσες, οι αθλητικές δραστηριότητες, κλπ. Εξάλλου η Επιμόρφωση έχει αναπτύξει ιδιαίτερα δραστηριότητα στο χώρο της μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών. Προς την κατεύθυνση αυτή συνεργάζεται με το Orff Schulwerk Center Salzburg της Αυστρίας και παρέχει σε δασκάλους και καθηγητές μουσικής έναν διετή κύκλο σπουδών μουσικοκινητικής αγωγής.

Με το Lesley College Graduate School (Massachusetts) οργανώνει σπουδές ειδικής αγωγής για εκπαιδευτικούς που θέλουν να ειδικευτούν σε μεθόδους αντιμετώπισης ειδικών μαθησιακών προβλημάτων ή γενικότερα, να εμβαθύνουν στις παιδαγωγικές σπουδών.

Η Σχολή Μωραΐτη στο ξεκίνημα της καινούργιας 50ετίας της ζωής της εξακολουθεί να πιστεύει και να υπηρετεί τους στόχους που είχε οραματιστεί ο Αντώνης Μωραΐτης: «Το Σχολείο μας έχει σκοπό να διαμορφώνει ολοκληρωμένους ανθρώπους με γερό σώμα, με στέρεες γνώσεις, με τιμίο και ισχυρό χαρακτήρα, ανθρώπους με πίστη και αγάπη για την Ελλάδα, συνειδητά ενταγμένους στο κοινω-

they maintain with the school, both individually, by sending their own children here or joining the staff, and collectively as members of The Moraitis School Alumni Association.

In 1972, The Moraitis School founded the Centre For Modern Greek Cultural and Educational Studies, a non-profit organization whose aim is to contribute to the cultural life of Greece in the broadest sense. Its present activities include study and lecture courses for adults in fields such as Literature, Art, History and the Social Sciences, exhibitions centering on major aspects of Modern Greek life (developments in education, the press, politics, architecture, etc.), the publications, in Greek of original works and translations deemed necessary additions to the national bibliography but which, owing to their specialized nature, have a limited appeal and are not considered viable propositions by commercial publishers.

In addition, The Studies Centre has for the past two years been offering a university-level programme of studies in the fields of History, History of Art-Archaeology, and Geography in conjunction with the Sorbonne, which has agreed to enrol those who complete their courses in Athens in the 3rd year of the corresponding school in Paris.

In 1982, The Moraitis School also founded «Epimorphosi», which organizes extra-curricular courses, chiefly for children of school-age. These pro-

πέδιου δράσης αυτής της ενέργειας.

Δεν είναι υποτιμητικό ότι πέρα από τ' αχνάρια ενός προβληματισμού απ' τον οποίο πέρασε ήδη η σύγχρονη τέχνη. Αντίθετα, όταν προσέξουμε ότι δεν ακολουθεί έτοιμες μορφές αλλά κάνει τη θητεία της μόνη, ακολουθώντας στάδια μιας αυτογνωσίας, αν πραγματικά επαληθεύεται ότι το ένα πρόβλημα γίνεται ρίζα για το άλλο σαν βγαίνει από μέσα μας, τότε απ' αυτόν το δρόμο ανοίγει την προοπτική μιας εξέλιξης που μας ενδιαφέρει να παρακολουθήσουμε για να δούμε ως ποιο σημείο ένας άνθρωπος με ζύνια συνείδηση και θέληση, μπορεί να τη φτάσει.

Ελένη Βακαλό - Κατάλογος Εκθέσεως, Νέες Μορφές - 1972

When I first saw her work -some natures mortes-two characteristics which immediately defined her were quite evident: a vivid chromatic motion and a perception of space as a field of action for this energy.

It is not underestimating her to say that she is going through a stage of questioning and exploring, through which modern art has already passed. Quite the contrary, when we observe that she does not follow ready forms, but is serving her own apprenticeship, alone, going through the process of self-knowledge by degrees, if indeed it be true that one problem becomes the root for another, when it rises from within oneself, then by this road opens up the prospect of a development which will

της περιόδου της ζωγραφικής της.

Βεατρίκη Σπυλιάνη - Πρόλογος Εκθέσεως - 1980

From mechanical writing Christina Zervou selects only the image of the different phases involved in its operation. She is not interested in the writing process itself. She takes the function as a fact and transforms the image into painting.

Therefore her work does not start from the elaboration of a concept but from the painter's visual sensitivity and her response towards the object. Mechanical writing is but an image of modern environment.

A modern representation. The analysis of computer diagrams is not made with the intention of obtaining information.

The picture functions self-sufficiently on square tablets when the seismographs and cardiographs send out their own signals.

There is of course, nevertheless, a reference to cognitive research: to mathematics, to modern geometry. Besides, the immediately preceding period of Christina's Zervou work was visual. Now the Op Art element is absent while, on the contrary, we find an expressionistic element surviving from the abstract expressionism of the first period of her painting.

Βεατρίκη Σπυλιάνη - Exhibition Prologue - 1980

Οι «χρωματικές αντιτιθέσεις» της Χριστίνας Ζερβού στις «Νέες Μορφές» φανερώνουν

στον τομέα της γλυπτικής των Λάζλο Μαχόλυ-Νάγκυ, Μαξ, Μπιλ, Ναούμ Γκάμπο, Αντουάν Πέβονερ και της Μπαρμπαρα Χέπγουορθ, που όλοι τους προσπάθησαν να αντλήσουν από τη φύση σχήματα δυναμικά υποκείμενα σε ροπές και κινητήριες δυνάμεις, αυστηρά καθορισμένες, που μόνο με τη βοήθεια των μαθηματικών μπορούν να ερμηνευθούν.

Η μεταφορά των αναζητήσεων αυτών στον καθαρά ζωντανό χώρο αποτελεί ένα ενδιαφέρον πείραμα που θα πρέπει να έχει κάποια συνέχεια. Γ. Βασιλειάδης - ΕΞΠΡΕΣ - 14.4.1974

The kinetic painting of Christina Zervou makes her presence felt in an entirely different climate from that of the well known movement of Vazarely's and his school's optico-kinetic art. If it helps us to discover certain influences which can be detected in her work, we should rather refer to the problems posed in the field of sculpture by such artists as Lazlo Maholy-Nagy, Max, Bill, Naoum Gabo, Antoine Pevsner and Barbara Hepworth - all of whom tried to draw from nature dynamic shapes, subject to strictly-defined trends and moving forces, that can only be interpreted with the help of mathematics.

The transposition of these searching to the field of painting constitutes an interesting experiment which must be followed up.

G. Vassiliades - EXPRESS - 14.4.1974

νή σχέση που διατηρούν με το σχολείο ατομικά ως νέοι γονείς ή ως εργαζόμενοι σ' αυτό, αλλά και συλλογικά μέσα από το σύνδεσμο αποφοίτων της Σχολής Μωραΐτη.

Το 1972 η Σχολή Μωραΐτη ίδρυσε την Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, οργανισμό μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με σκοπό να συμβάλει στη γενικότερη πολιτισμική ζωή του τόπου. Στις δραστηριότητες σήμερα περιλαμβάνονται Κύκλοι Ελευθέρων Μαθημάτων και Διαλέξεων για ενηλίκους σε τομείς όπως η Λογοτεχνία, η Τέχνη, η Ιστορία και άλλες Κοινωνικές Επιστήμες, εκθέσεις υλικού που αναφέρεται σε σημαντικές εκδηλώσεις της νεοελληνικής ζωής (ιστορία της εκπαίδευσης, του τύπου, της πολιτικής, της αρχιτεκτονικής, κλπ.), εκδόσεις νεοελληνικών έργων ή μεταφράσεων που κρίνονται απαραίτητες για την ελληνική βιβλιογραφία, αλλά λόγω του ειδικού της χαρακτήρα έχουν περιορισμένο κοινό και δεν ενδιαφέρουν τις εκδοτικές επιχειρήσεις.

Εξάλλου η Εταιρεία Σπουδών συνεργάζεται για δεύτερη χρονιά φέτος με το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης σε ένα πανεπιστημιακό πρόγραμμα στους Τομείς Ιστορίας, Ιστορίας της Τέχνης - Αρχαιολογίας και Γεωγραφίας. Το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης δέχεται στο γ' έτος των αντιστοιχών σχολών όσους έχουν ολοκληρώσει αυτό το πρόγραμμα στην Αθήνα.

Το 1982 η Σχολή Μωραΐτη

Σχολή Μωραΐτη - 1988

The Moraitis School, which this year celebrated its 50th anniversary, offers courses at all levels from pre-primary (Kindergarten) to upper secondary (Lyceum).

Throughout this half-century the school has made a conscious effort not merely to achieve academic excellence but to instil in its pupils the basic principles which will enable them to assume a responsible role in Greek society.

For this reason, it places special emphasis on school activities which make a decisive contribution to the moulding of character and personality and on the nurturing of team spirit. In accordance with this principle, it has incorporated into its academic programme and student activities much innovative institutions as the student council, clubs for extra curricular activities and drama while at the same time revising the traditional content and established teaching methods in basic subjects such as Modern Greek, Mathematics, the other positive sciences and English.

Such efforts can only be brought to fruition if they are made with the needs and interests of every child in mind, and this special relationship between pupils, teachers and parents is achieved by systematic psychological counselling and careers guidance. The results of this work can be seen not only in our graduate's success in the world outside but also in the close links

ing the education offered on the regular school timetable in fields such as computing, the natural sciences, foreign languages and sports.

Erimosphosi has also expanded into the realm of teacher-training, where, in conjunction with the Orff Schulwerk Center, Salzburg it offers a two-year course of studies in music and kinetics.

Working in co-operation with the Lesley College Graduate School, Massachusetts, Erimosphosi is also instituting a series of courses for educationalists wishing either to specialize in the handling of specific learning problems or to extend their pedagogical studies in more generalized fields.

Now entering the second half-century of its existence, The Moraitis School is still working faithfully towards the realization of the vision of its founder, Antonis Moraitis: «The aim of our school», he said, «is to produce men and women who are, in every sense of the word, whole - with sound bodies, solid knowledge, honesty and strength of character, men and women with a love for Greece and faith in her, and who play an active and worthy role in the community».

Moraitis School - 1988

Όταν πρωτοείδα δουλειά της σε κάτι natures mortes, ήταν σαφείς δύο χαρακτήρες που ευθύς την καθόριζαν. Μια έντονη χρωματική κίνηση και μια αντίληψη του χώρου σαν

with awareness and will-power, can reach in the attainment of her aim.

Eleni Vakalo - New Forms Exhibition Catalogue 1972

Από τη γραφή των μηχανών η Χριστίνα Ζερβού επιλέγει μόνο την εικόνα των διαφόρων φάσεων της λειτουργίας τους. Δεν ενδιαφέρεται για τη διαδικασία της γραφής. Παίρνει τη λειτουργία σαν δεδομένο και μετρούπει την εικόνα σε ζωγραφική.

Έτσι η δουλειά της δεν ξεκινάει από εννοιολογική επεξεργασία, αλλά από την οπτική ευαισθησία και αντίδραση του ζωγράφου, απέναντι στο αντικείμενό του. Η γραφή των μηχανών δεν είναι παρά μια εικόνα του σύγχρονου περιβάλλοντος.

Μια σύγχρονη προσλαμβάνουσα παράσταση. Η ανάλυση των σχημάτων των ηλεκτρονικών υπολογιστών δεν γίνεται με την πρόθεση εξαγωγής αποτελεσμάτων.

Η εικόνα λειτουργεί με αυτάρκεια σε τετράγωνους πίνακες όταν οι σεισμογράφοι ή οι καρδιογράφοι στέλλουν το δικό τους σήμα.

Υπάρχει βέβαια η αναγωγή σε γνωσιολογικές έρευνες, στα μαθηματικά, στη σύγχρονη γεωμετρία. Άλλωστε η αμείωτος προηγούμενη εποχή στη ζωγραφική της Ζερβού ήταν οπτική. Το στοιχείο της «οπ-αρι» λείπει αυτή τη στιγμή ενώ αντίθετα λειτουργεί ένα εξπρεσιονιστικό στοιχείο, επιβίωση του αφηρημένου εξπρεσιονισμού της πρώ-

μας εξιστορεί τις διάφορες φάσεις που την οδήγησαν στην τελευταία της δουλειά που αντιπροσωπεύεται με τρία τέσσερα έργα. Ο ζωγραφικός κόσμος της Χριστίνας Ζερβού είναι οργανωμένος ακόμα και στις πιο ελεύθερες συνθέσεις της μ' έναν τρόπο που θυμίζει τους πρώτους ανεικονικούς-ίσως πιο πολύ τον Λάνσκού- πριν η χειρονομία πάρει την αυτονομία της.

Έφη Ανδρέαδη -ΒΗΜΑ- 3.5.1972

Christina's Zervou «Chromatic Counterpoints» at the «New Forms» art gallery reveal the thoughtful eye of a young artist who recounts through her paintings the various phases which have led to her most recent work, represented by three or four paintings.

Christina's Zervou world of painting is organised even in her freest compositions, in a way reminiscent of the first non-representational artists -perhaps most of all of Lanskoy- before a gesture became autonomous.

Effie Andreadi -VIMA- 3.5.72

Η κινητική ζωγραφική της Χριστίνας Ζερβού κάνει αισθητή την παρουσία της σ' ένα εντελώς διάφορο κλίμα από αυτό του γνωστού κινήματος της οπτικοκινητικής τέχνης του Βαζαρζέλο και της σχολής του. Αν βοηθεί το να εξιχνιάσουμε ορισμένες καταβολές που διακρίνονται στην εργασία της, θα λέγαμε ότι θα πρέπει μάλλον να ανατρέξουμε στις αναζητήσεις

των τελευταίων στην κατεύθυνση των ερευνών της οπτικοκινητικής τέχνης. Δούλεψε σκληρά, βρήκε μόνιμη της δρόμο και κατευθύνσεις... Ιδέες, πλαστικές και εκφραστικές λύσεις, νέοι ορίζοντες και επικοινωνιακές κουβέντες ήταν αυτά που έδωσαν το υπόβαθρο ενός καινούργιου-πιο πλούσιου- ξεκινήματος στη δουλειά της.

Μαρία Καραβία -Περιοδικό ΓΥΝΑΙΚΑ- 23.6.1976

Christina Zervou, has been working for years in the direction of research into optico-kinetic art. She has worked hard, has found her own course and paths... Ideas, plastic and expressive solutions, new horizons and constructive dialogue are what have provided the base for a new richer beginning for her work.

Μαρία Καραβία -ΓΥΝΑΙΚΑ-magazine- 23.6.76

Πραγματοποιεί την πρώτη της ατομική έκθεση το 1972 που τιτλοφορεί «Χρωματικές Αντιστιξεις».

Επρόκειτο για μια εκρηκτική ζωγραφική που προσπαθούσε ν' αποδώσει την εικόνα του ιλιγγίου ή του σεισμού.

Η άκρατη ελευθερία που διαπιστώσαμε στην προηγούμενη δουλειά της μεταβάλλεται σε μια ανάγκη πειθαρχίας και συστηματικής οργάνωσης της μορφής. Το ένστικτο αφήνει τη θέση του στην εγκεφαλική νοητική διεργασία. Επιπρασμένη από το σύγχρονο μηχανιστικό πολιτισμό προσπαθεί ν' αποδώσει πλαστικά μια κωδικοποιημένη συμβολική εικόνα του σύγχρονου κόσμου σω-

λήνες, ελικοειδή ελάσματα, σφαίρες ή ημισφαίρια, σε διαρκή κίνηση μέσα στο χώρο.

Θεωρήσαμε απαραίτητο να δώσουμε τη σύντομη αυτή διαγραφή μέσα στο χρόνο της δουλειάς της Ζερβού. Η σημειωτική της εργασία βρίσκεται στην εξήγηση και τη δικαιολογία της γιατί παρέλες τις διαφορετικές φάσεις που διαπιστώνουμε στη δουλειά της, διατήρησε πάντα τα ίδια βασικά χαρακτηριστικά: μια εξαιρετική χρωματική ευαισθησία την απόδοση του ζωτικού για τη ζωγράφο στοιχείου της κίνησης, στοιχείου σημαδιακού των καιρών μας και την απόλυτη πειθαρχία στην νομοτέλεια των οπτικών μεταλλαγών, κατάληξη και αντίδραση στις προηγούμενες έρευνές της.

Οι χρωματικές εναλλαγόμενες διαβαθμίσεις δημιουργούν οπτικές διακυμάνσεις που προδιαθέτουν το θεατή σε μια μουσική ενόραση.

Η απλή γνώση της ιστορίας διδάσκει πως η καλλιτεχνική έκφραση σαν υποδομή των κοινωνικοπολιτικών φαινομένων, αποτελεί στο παρόν τη συνοχή του παρελθόντος και την αφετηρία για το αύριο.

Η Ζερβού προικισμένη με τις αρετές που προαναφέραμε και με τις διαρκείς ανησυχίες που είναι μέσα στη φύση της, είμαστε βέβαιοι πως πολλά μπορεί να μας δώσει στο μέλλον.

Τώνης Σπιτέρης -Κατάλογος Εκθέσεως- 1977

She presents her first individual exhibition entitled "Chromatic Counterpoints" in 1972.

search, can offer us a great deal in the future.

Tonis Spiteris - Exhibition Catalogue, 1977

Στη «Σύγχρονη Χαρακτητική» η Χριστίνα Ζερβού μας έφερε σ' επαφή με την καινούργια δουλειά της, παρουσιάζοντας ένα άνογο κατασκευαστικά σύνολο έργων της.

Η Χριστίνα Ζερβού δημιουργεί οπτικά γεγονότα ακολουθώντας ένα σύστημα πλαστικής ανάπτυξης που προκαλεί και διευκολύνει όλους τους πιθανούς συνδυασμούς.

Έτσι γεννιέται σταδιακά μια νέα γλώσσα, το λεξιλόγιο της οποίας είναι τόσο ατελείωτο, τυχαίο και απροσδόκητο, όσες και οι «παλμικές χαράξεις» που καταγράφουν τις δονήσεις της ανθρώπινης ζωής, όσες και οι γραφές των μηχανών που συνθέτουν τη σύγχρονη τεχνολογική μας πραγματικότητα. Στοιχεία που η Χριστίνα Ζερβού χρησιμοποιεί αποστασιοποιημένα, δηλαδή μία σημασία η οποία δεν πηγάζει από το σύστημα χρησιμότητας -υλοποιώντας τη μηχανιστική πραγματικότητα σε πραγματικότητα ποιητική και αναζητώντας μέσα σ' αυτή όχι μόνο τη δική της ταυτότητα αλλά και την ταυτότητα της τεχνολογικής μας κουλτούρας.

Η οργάνωση των πλαστικών στοιχείων, που πραγματοποιείται σε τρία επίπεδα (συγκινησιακό, νοηματικό, κατασκευαστικό) δικαιώνεται περισσότερο στα κατασκευαστικά έργα της που αποδίδουν με μεγαλύτερη ακρίβεια την εξέλιξη της δουλειάς της (χρώμα, διαδικασία επίλογος, υλι-

elements is more schematic, betraying the dynamic character of her work.

Maria Kotzamani EPIKAIIRA magazine- Jan. 1980

Η Ζερβού εξακολουθεί να αποδεικνύει ότι κατέχει τα μυστικά ενός πολύ καλού μετέ. Στα εννέα, μεγάλων διαστάσεων έργα επισημαιομένου μια παλμικότητα και μια κινητικότητα στη σύνθεσή.

Εδώ η Ζερβού δημιουργεί με έναν έντονα προσωπικό τρόπο. Το τελευταίο αυτό γνώρισμα διακρίνει και τα μικρότερα σε διαστάσεις έργα, με τη διαφορά ότι αυτά χαρακτηρίζονται από μια πιο έντονη ζωγραφικότητα και από μια σε πρώτη όψη στατικότητα.

Όμως, η στατικότητα αυτή υποχωρεί καθώς η καλλιτέχνη με τις ικανότητες που διαθέτει στη σύνθεση και την ευαισθησία της κατορθώνει να προσδώσει και εδώ την ιδέα της κίνησης μεσ' από τη διάταξη των καμπύλων και τη συχνότητα των επάλληλων γραμμών. Τα πλέγματα, τα δίκτυα, τα κυκλώματα έχουν μετουσιωθεί, εδώ με σύμβολα που υποβάλλουν το οπτικό μας πεδίο με μια μεγάλη ποιικιλία σε ευρηματικές λύσεις που αφορούν τη σύνθεση καθώς και με την επιμέλεια και τις εξαντλητικές προσπάθειες που αποκαλύπτουν από μέρους της Ζερβού. Έχουμε, εδώ, μιαν ακόμη απόδειξη ότι η ζωγράφος κατορθώνει και ανανεώνει δημιουργικά την εμπνευσή της καθώς και τον τρόπο έκφρασής της.

Ντόρα Ηλιοπούλου-Ρογκάνο -ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ- 20.1.1980

πως έτσι λειτουργήσει η καλλιτεχνική επιλογή της Ζερβού, όταν αποφάσισε να δώσει με τη δουλειά της τη μηχανή, έτσι όπως ακριβώς είναι.

Τα σχήματα της Ζερβού είναι συγκεκριμένα και η ηχώ τους βρίσκεται διάχυτη σ' ολόκληρο το σύγχρονο κόσμο. Είναι η ηχώ των εκρήξεων, του μήκους κύματος, της ηλεκτρόλυσης. Είναι η ηχώ των σεισμογράφων και των καρδιογράφων, απόλυτα συνδεδεμένη με τη ζωή και τον άνθρωπο. Κι ο άνθρωπος, όσο κι αν φαίνεται ότι απουσιάζει, ωστόσο είναι παρών αφού όλα τα μηχανήματα των αφορούν άμεσα. Είναι αυτός ο ίδιος και η παρουσία του που αντιπροσωπεύεται με μια παλμική χάραξη που κινείται διαρκώς ή που σχηματίζει μια αδιάκοπη ευθεία.

Η κίνηση, βρίσκεται μέσα στην ίδια την δομή του έργου και έχει μια πλήρη συνείδηση της μαθηματικής βάσης της αισθητικής μορφής. Τα πάντα κινούνται, οι δονήσεις προχωρούν συνεχώς και η καλλιτέχνης προσπαθεί ν' αναπαραστήσει αυτή τη δυναμική του δονήσεων. Η αναπαράσταση της μηχανής και της λειτουργίας της περνά υποχρεωτικά από τη γεωμετρία, χωρίς να υποκύπτει στη «διακοσμητικότητα» του γεωμετρικού σχήματος.

Μαρία Μαραγκού -Περιοδικό ΕΠΙΚΑΙΡΑ- 10.1.1980

Technology and its manifestations are no longer a matter that concerns only the futurists of the first quarter of our century but they coexist with the present and of course

του πρωτοποριακού κλίματος του τόπου. Πρώτα για τη συνειδησιακή ευθύνη που παρουσιάζει η τεχνική μορφή του έργου της, κι έπειτα γι' αυτό ακριβώς «το πέραν της πραγματικότητας» στοιχείο που καθορίζει στην καλλιτεχνική του αυτονομία: την παρουσία του οράματος.

Έτσι να παρακολουθήσουμε τη Ζερβού, από την αρχή, και να μπορούμε τώρα να διαπιστώσουμε αυτή την αποκαλυπτική δυνατότητα του ταλέντου.

Είδαμε πως πέρασε από το εμπρεσιονιστικό κι εξπρεσιονιστικό τοπίο, στην κίνηση και στο χώρο, πως προσπάθησε να ξεπεράσει την πραγματικότητα, μελετώντας τα πρωτοποριακά κινήματα του αιώνα, σχεδιάζοντας και ζωγραφίζοντας συνέχεια. Είναι φανερό πως η Ζερβού θέλει να υπάρξει όχι μόνο μέσα στο ζωγραφικό δίκτυο της χώρας, αλλά και στο σύγχρονο. Πειθαρχεί τις δυνάμεις της με την άσκηση ενός προβληματισμού που αρχίζει από τη γεωμετροποίηση, από την εγκυφαλική και μαθηματική αναδημιουργία της εξωτερικής μορφής, καθώς αυτά παίρνουν την αντίστοιχη θέση τους μέσα στη νομοτέλεια της τεχνολογικής εποχής μας.

Η Ζερβού με τρόπο θαυμαστό για την τεχνική τελειότητα μες τέλεια χειροτεχνικής δουλειάς, δημιουργεί ένα παιχνίδι και συγχρόνως ένα κόσμο εννοηματικό. Στο έργο της δεν σταματάει κανείς στην τεχνική. Αυτή βοηθάει μόνο στο να πάρει πληρέστερη μορφή η οραματική εκκίνηση και η πύση του ανακαινούμενου σύ-

per place within the laws of our technological age.

Zervou, in an admirable way as regards the technical perfection of a flawless craftsmanship, creates a game and at the same time a visionary world. One does not stop at the technique in her work. Technique only helps to give a more complete form to the original vision and to transform matter beyond organised conception through magic, into a higher law. In her work there is also the transforming power of matter in space, as well as the indication of its own differentiation.

Diana Andonakatu -Magazine "Political Issues" 5.2.1977

Καταπληκτική χειρωνακτική τελειότητα συνέβαλε στην διακίνηση του χρωματικού φάσματος και στη διαμόρφωση «μαγνητικών πεδίων» συστολής και διαστολής των χρωματικών τόνων σε ολόδροσε αρμονίες. Έτσι η εικόνα αποκτά μια κινητικότητα και ο μουσικός της χαρακτήρας διαποτίζει και καταυγάζει το μάτι του θεατή. Η ζωγραφική αυτού του τύπου αξιοποιεί σ' ένα υψιστό σημείο τα δεδομένα του οπτικού κονστрукτιβισμού και προσφέρει ιδιαίτερα για μια αφηρημένη έκφραση απόλυτης πειθαρχίας και συνέπειας. Θα μπορούσε μάλιστα να εντοπίσει κανείς στη ζωγραφική της Ζερβού την καθαρότερη μορφή του ορθισμού της σχολής του Ντελονάι. Η λεγόμενη ακουστική ζωγραφική βρίσκει εδώ την αποθέωσή της. Οι χρωματικοί τόνοι είναι σαν μια ηχητική αρμονία που εξαρτάται από

ing which endeavours to represent the image of vertigo or seismic upheaval. The boundless freedom noted in her previous work is transformed into a need for discipline and systematic organisation of form. Instinct gives way to the intellectual process. Influenced by modern mechanistic civilization, she attempts to represent plastically a codified symbolic image of the modern world - tubes, metal coils, spheres or hemispheres, in constant movement within space.

We felt it was essential to give this brief sketch of Zervou's work in the course of time. Her work today thus finds its explanation and justification because throughout the various phases of her work, she has maintained the same basic attributes: an extraordinary colour sensitivity, the representation of the element of movement, so vital for the artist - an element characteristic of our times - and absolute discipline regarding the laws of optic transformations, conclusion of and reaction to her previous research.

The colourful alternating gradations create optic fluctuations which predispose the spectator to musical insight. A simple knowledge of history teaches us that artistic expression as the substructure of socio-political phenomena becomes in the present, a link with the past and a starting point for the future.

We are sure that Zervou, endowed with the above - mentioned virtues and with her constant inherent urge for inner

ness, will continue to create graphic and plastic compositions which are more and more dynamic. Her work is a more and more dynamic process, a more and more dynamic process, a more and more dynamic process.

Μαρία Κοτζαμάνη -Περιοδικό ΕΠΙΚΑΙΡΑ- Ιανουάριος 1980

In her "Modern Etchings", Christina Zervou has brought us into contact with her new work, presenting us with a flawlessly executed series of her engravings.

Christina Zervou creates visual events as she follows a system of plastic development which provokes and facilitates all possible combinations.

Thus is born gradually a new language, whose vocabulary is as unlimited, fortuitous and unpredictable as are her "rhythmic tracings", which record the pulsations of human life, as are the marks of the machines which make up our modern technological reality. Elements which Christina Zervou uses selectively - giving them a meaning which does not stem from their utility, that is transforming the mechanical reality into a poetic one and seeking within it not only her own identity but also the identity of our technological civilization. Her organisation of the plastic elements, carried out on three levels (the emotional, the intellectual and the material), is shown to its best effect in her constructions, which correspond more faithfully to the development of her art (colour, process of selection, materials), whilst, on the contrary, in her small linear compositions, the effect of the

she holds the secrets of a very good technique. In her 9 works of large dimensions, we note the existence of rhythm and movement in her composition:

Here, Zervou creates with an intensely personal style. This is also characteristic of her smaller works, the only difference being that these give a stronger impression of "paintings" and, at first sight of a static quality.

However, this impression of immobility decreases as, with her skill at synthesis and her sensitivity, the artist manages to suggest, here too, the idea of movement through the arrangement of curves and the repetition of successive lines. The meshes, nets and circuits have become transmuted, here, into symbols which impress on our field of vision a great variety of original solutions, as regards composition, and which evidence the meticulous care and exhaustive efforts expended by Zervou. We have, here, one more proof that the artist manages to renew creatively her inspiration and her mode of expression.

Dora Heliopoulou-Rogan -KATHIMERINI- 20.1.1980

Η τεχνολογία και οι εκδηλώσεις της δεν είναι πια υπόθεση των φουτουριστών του πρώτου τετάρτου του αιώνα μας, αλλά συνυπάρχουν με το παρόν και φυσικά με το μέλλον. Η παρουσία της γίνεται αισθητή καθημερινά με τρόπο που πολλές φορές τρομάζει τον άνθρωπο. Η άρνηση της ύπαρξής της δεν ωφελεί σε τίποτα. Φαίνεται πως κά-

ce is felt in everyday life in ways which often frighten man. To deny their existence is useless. It would seem that it was something like this which promoted Zervou to make her artistic selection and to decide to present the machine exactly as it is.

Her figures are concrete and their echo resounds throughout the modern world. It is the echo of an explosion, of a wave length, of electrolysis. It is the echo of seismographs and cardiographs absolutely related to man and life. Likewise man, though seemingly absent, is present since all machinery concerns him. It is he, himself, and his presence that are represented by a pulsating tracing in constant movement or in an uninterrupted straight line.

Movement is within the structure itself of the work and is fully aware of the mathematical basis of aesthetic form. Everything moves, pulsations are constant and the artist endeavours to depict these dynamics of pulsations. The representation of a machine and its functioning necessarily passes through geometry, without submitting to the "ornamental" properties of the geometrical shape.

Maria Maragou -ΕΠΙΚΑΙΡΑ magazine- 10.1.1980

Από τις εκθέσεις του προηγούμενου 15ήμερου η παρουσίαση της ζωγραφικής της Χριστίνας Ζερβού στην αίθουσα Τέχνης των Αθηνών, πρέπει να ενταχθεί μέσα στις πιο σοβαρές πραγματοποιήσεις

στην τέχνη, πράγμα που μεταφράζεται στον χώρο της ζωγραφικής ως πνευματικό νόμο. Στο έργο της ενυπάρχει ακόμη και κείνη η μετασχηματική δύναμη της ύλης στο διάστημα, όπως και ενυπάρχει η ίδια η δική του διαφοροποίηση.

Ντάνια Αντωνιάκου -Περιοδικό Πολιτικά Θέματα 5.2.1977

Among the exhibitions of the last fortnight, Christina's Zervou presentation at the Athens Gallery should be included among the most serious avant-garde realisations in our country, first of all because of the awareness and conscientiousness evident in the technical aspect of her work and then precisely because of that element "beyond reality" defining, in its artistic autonomy: the presence of vision.

We happen to have known Zervou from the beginning and we can now confirm the revealing possibilities of her talent.

We have seen how she has moved from the impressionist and expressionist landscape, to movement and space, how she has tried to surpass reality, studying the avant-garde movements of the century, constantly drawing and painting. It is obvious that Zervou wants to exist not only within her own world of art, but also within the modern world. She disciplines her energies through training her intellect, starting from geometric thinking, from the intellectual and mathematical recreation of outward form, as these take their pro-

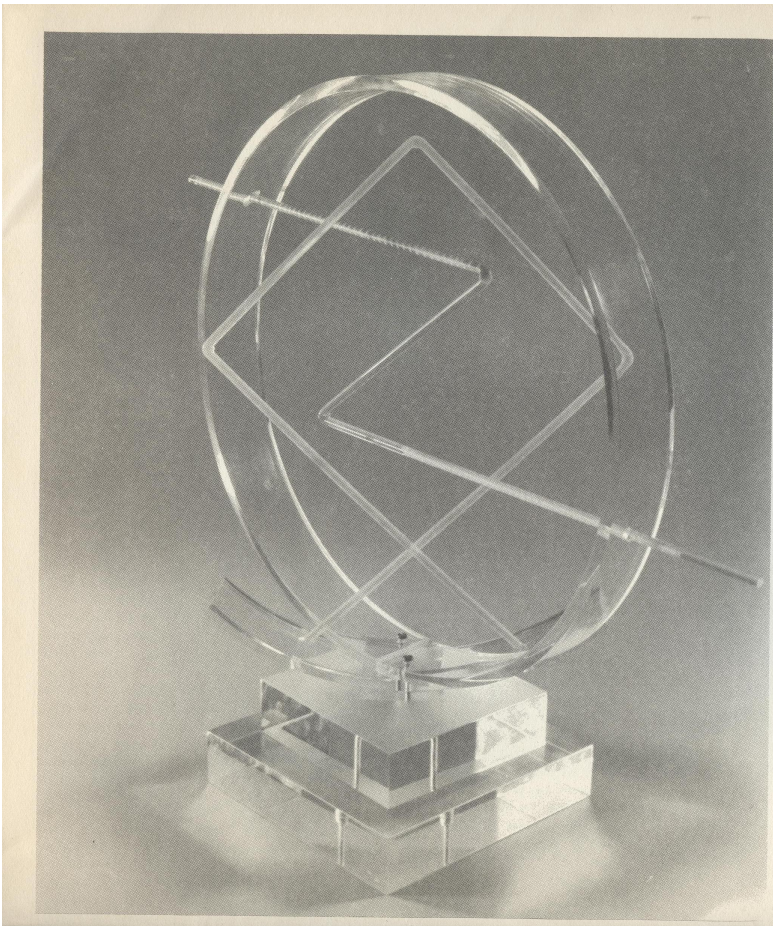
δική αλληλεγγύη) του διαβόητου νόμου. Υπάρχουν σημεία δυναμικής έλλξης των χρωματικών μορίων με αποτέλεσμα τη συμπίκνωση του χρώματος που σιγά σιγά «κρυσταλλοποιείται» και ξανοίγει διαποτισμένο από όλο και περισσότερο φως.

Η Χριστίνα Ζερβού ξέρει να μεταβάλλει το χρώμα σ' ένα οπτικό λειμόνα, στον οποίο πλανάται το μάτι πλημμυρίζοντας από αρμονίες και ρυθμούς μιας παράξενης μουσικότητας.

Στ. Αυδάκης -ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΚΟΣΜΟΣ- 20.1.1977

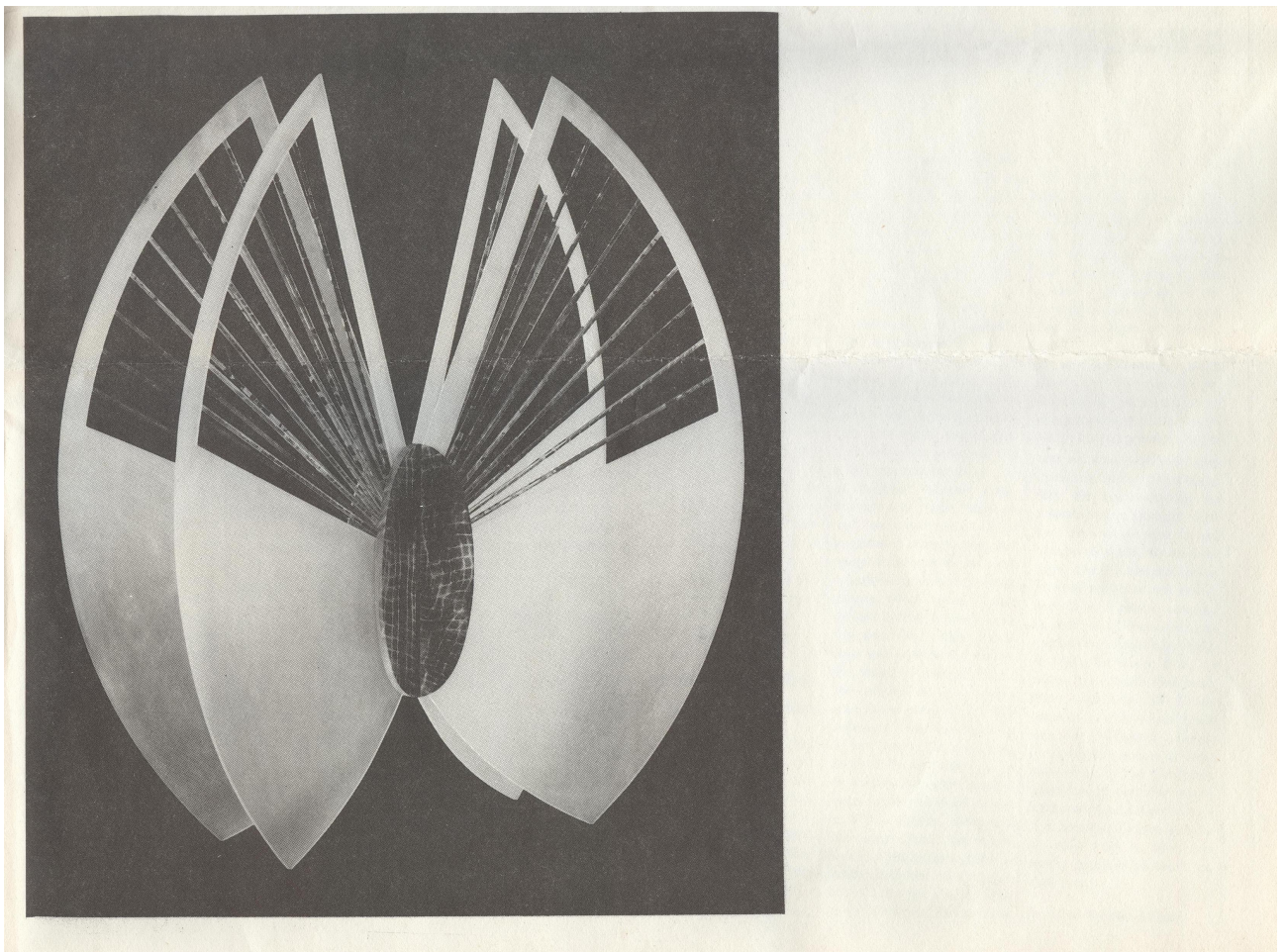
Astonishing perfection in handiwork contributed to the movement of the colour spectrum and the formation of "magnetic fields" of contraction and expansion of colour shades in refreshing harmonies. As a result, the picture gains in mobility and its musical character penetrates and illuminates the spectator's eye. This type of painting exploits to the maximum the elements of optical constructivism and is especially suitable for an abstract expression of absolute discipline and constancy. One might even detect in Zervou's painting the purest form of Orphism of the Delaunay school. So-called acoustic painting reaches here its ultimate expression. The colour tones are like a vocal harmony which depends on the sequence (the mathematical sequence) of gradation. There are points of dynamics attraction of colour particles producing the effect of colour concentration which little by lit-

ΠΑΛΜΟΙ!

Αίθουσα Τέχνης Αθηνών
18/1/88 - 28/1/88
Γλύκωνος 4

tle is "crystallized" and irradiates even more light.

Christina Zervou knows how to transform colour into a visual meadow where the eye wanders replete with harmonies and rhythms of a strange musicality.

St. Lydakis -ELEFTHEROS COSMOS- 20.1.1977

Είναι πάντως εκπληκτικό να κατηγορεί κανείς την αφηρημένη τέχνη πως δεν είναι «πραγματική» και να τη θεωρήσει ότι γεννιέται από ιδιαίτερες ιδέες». Και οι δύο βοήθουσαν τον επισκέπτη, όπως εβοήθησαν την ίδια τη ζωγράφο να τοποθετήσει το δικό της προβληματισμό, τη συνέπεια: δηλαδή την πορεία ανάμεσα στη γένεση μιας ιδέας και στην εκφραστική της ανάπτυξη.

Η τελειότητα στην απόδοση επιβεβαιεί τις ικανότητες της ζωγράφου που έχει φτάσει σύντομα χρονικά στην ανάγκη των προβληματισμών.

Ντιάνα Αντωνιάκου -ΗΜΕΡΗΣΙΑ- 3.4.1974

It is, at any rate, amazing that one should accuse abstract art of not being «real» and should believe that it is born of «particular ideas». Both help the visitor, as they have helped the artist herself, to define what she is seeking, in other words, the process leading from the birth of an idea and its aesthetic development.

The perfection of execution confirms the artist's ability -she has very quickly reached

ρισμα. Η επιστήμη την χρειάζεται, όχι μόνο στ' αφηρημένα μαθηματικά, αλλά και σε φυσικές εφαρμογές: η κβαντική ηλεκτροδυναμική επιβεβαιώνει τα θεωρητικά της εξαγόμενα με πειραματικές μετρήσεις, μ' ακρίβεια $1/10^8$, εκπληκτική, θριαμβεύοντας πάνω στις αμφιβολίες της πιθανολογίας. Η τεχνολογία την εφαρμόζει στις κατασκευές του διαστήματος, στους μεγάλους επιταχυντές ή στα μεγάλα τηλεσκόπια, ακόμη και στις τρέχουσες βιομηχανικές χρήσεις, όπου οι ανοχές προχωρούν σε συνεχώς πιο μικροσκοπικά επίπεδα. Η ακρίβεια αυτή, είναι αναμφισβήτητη ένα από τα στοιχεία της σύγχρονης ζωής. Φίλος και βοηθός που επιτρέπει την πορεία μας προς ένα αυστηρό επιστημονικό και τεχνολογικό ιδεώδες και μαζί και μια φιλοσοφική στάση λιτή κι αυστηρή. Εγθρός: πνίγει τα ελεύθερα σκιρτήματα της φαντασίας. Μερικοί το φοβούνται, δίκαια ή άδικα, σε κάποιο βαθμό ίσως κι ο Στέφανος Βασιλειάδης. Η Χριστίνα Ζερβού όμως, όχι μόνον τολμά να εισδύει στον κόσμο αυτό, μα αισθάνεται κι άνετα μέσα του, αβίαστα και φιλικά. Οι αφετηρίες για τις εικόκες της είναι κυρίως τρεις: η μια, τα ποικίλα πλέγματα και δίκτυα, τόσο τα δίκτυα επικοινωνίας, παροχών, κι επαγωγών των οικισμών - που είναι και το νεότερο στοιχείο τους δίπλα στα παλιότερα φύση, άνθρωπο, κοινωνία και κτίσματα, κι αυτό που πρόσφατα αναπτύχθηκε με τη μεγαλύτερη ταχύτητα, τείνοντας να γίνει σαφώς το σπουδαιό-

The world of micro-electronics, of computers, of microscopic electronic circuits, and a multitude of other products of modern technological civilization (even of that of tomorrow's world, according to scientific predictions or science fiction which excites popular imagination), penetrate the perception of the artist and influence him strongly, whether he wishes it or not. In these pictures, the swing between order and disorder, exactitude and inexactitude, purpose and indetermination, takes on a basic meaning. The artist asks himself: which on all these qualities characterize our age. Some see exactitude, stark, demanding, restrictive of freedom, inexorable, as its chief characteristic. Science needs precision, not only in abstract mathematics, but also in physical applications: quantum electrodynamics confirm its theoretical findings through experimental measurements, with an amazing precision of $1/10^8$ - triumphing over the doubts of probability. Technology applies it to space constructions, to the great accelerators or the huge telescopes, even to every industrial use, where the margin of acceptance shrinks to ever more microscopic levels. This precision, this exactitude, is undoubtedly one of the elements of modern life.

A friend and ally which allows us to advance towards a strictly scientific and technological ideal, and at the same time, is an austere and simple philosophical stand. Is it an enemy. An impediment to the free

Diana Andonakatu
-IMERISSIA- 3.4.74

Ο κόσμος της μικροηλεκτρικής, των ηλεκτρονικών υπολογιστών, των μικροσκοπικών ολοκληρωμένων κυκλωμάτων και πάμπολλα ακόμη προϊόντα του σύγχρονου τεχνολογικού πολιτισμού (ακόμη και του μελλοντικού, βασισμένα είτε σ' επιστημονικές προβλέψεις είτε σ' επιστημονική φαντασία που ερεθίζει τη λαϊκή δεκτικότητα), εισχωρούν στον αντιληπτικό κόσμο του τεχνίτη και, θεληματικά ή άθελα, τον επηρεάζουν έντονα. Στις εικόνες αυτές η κύμανση ανάμεσα σε τάξη και αταξία, ή ακρίβεια και ανακρίβεια, ή αιτιοκρατία και απροσδιοριστία, παίρνει μια βασική σημασία. Ο καλλιτέχνης προβληματίζεται: τι ακριβώς χαρακτηρίζει την εποχή μας. Μερικοί βλέπουν την ακρίβεια, απαιτητική, στυγνή, περιοριστική της ελευθερίας, αμείλικτη, σαν το βασικό γνώ-

τα κυκλώματα, ίσως τα σημε-
ρα πανταχού παρόντα μικρο-
σκοπικά, ολοκληρωμένα κυ-
κλώματα, τα οργανογράμμα-
τα, κι άλλα πλέγματα, που
μας τα περιγράφει στη θεωρη-
τική τους δομή η μαθηματική
θεωρία των γραφημάτων η δεύ-
τερη, τα διάφορα είδών τα-
λαντογραφήματα, είτε από το
φυσικό, είτε από τον ενόργα-
νο, είτε από τον τεχνολογικό
κόσμο, κανονικά ή ακανόνι-
στα, η τρίτη, ή δυαδική αντί-
θεση θετικό - αρνητικό. Η
σύνθεση στοιχείων από τις
τρεις αυτές προελεύσεις, γίνε-
ται φυσικά, αλλά και με πλή-
ρη συναίσθηση των πολλα-
πλών προβληματισμών, μ' α-
παιτητικό αυτοέλεγχο, αλλά
και μ' έκδηλη λυρική διάθε-
ση. Τα στοιχεία αυτά υποβάλ-
λονται σ' αφαίρεση, όπως ται-
ριάζει, αναπαύονται σε σύμ-
μιξη και με θεληματικές χρω-
ματικές προσθήκες, και με-
τουσιώνονται σε μια εκφρα-
στική σύνθεση.

Γιάννης Γ. Παπαϊωάννου
-Πρόλογος Εκθέσεως- 1980

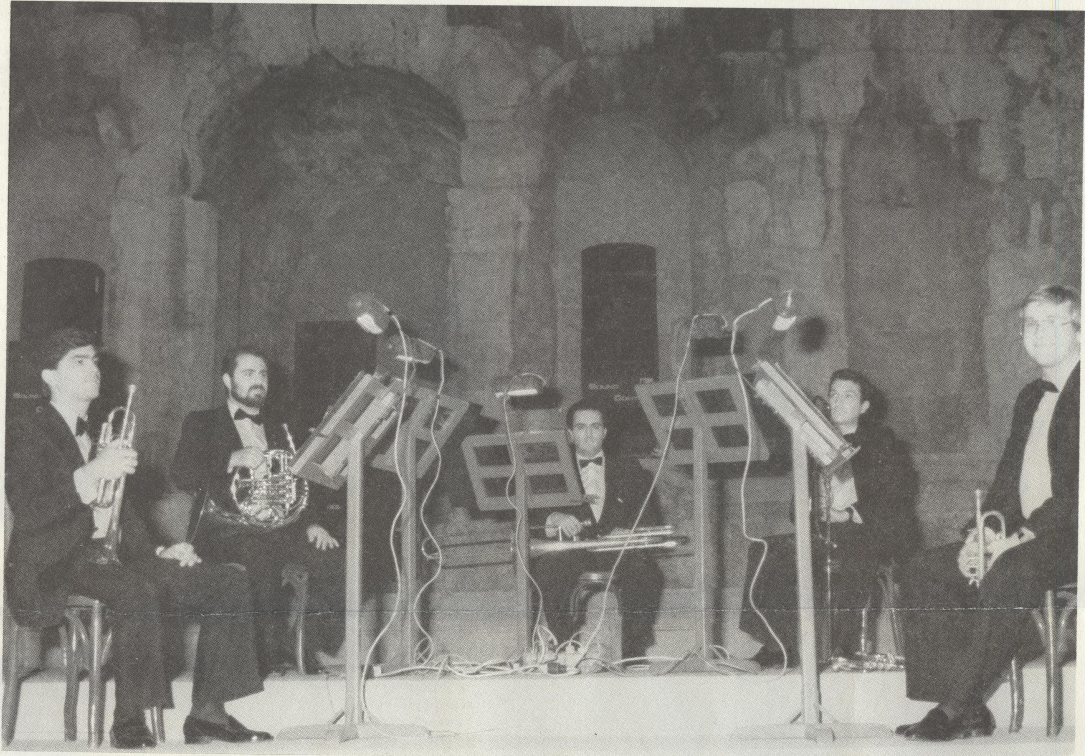

ισαι κι, righty or not, even
Stephanos Vassiliades perhaps,
to some degree. Christina Zer-
vou, however, not only dares
to penetrate into this world,
but also feels at ease in it,
settling in it effortlessly and
amiably. The stimuli for her
representations are chiefly three
the various nets and ramifications,
the communications net-
work, the various systems car-
rying things to and from towns
and cities - these networks
being their newer element, be-
side the old ones: nature, peo-
ple, society and buildings, the
element too which has develop-
ped the most rapidly in recent-
years, with a tendency, clear-
ly, to become the most impor-
tant of the five - circuits, also,
especially the ever-present mi-
croscopic electronic circuits,
whose theoretical structure is
described to us by the mathe-
matical theories of graphs. The
second stimulus is provided by
the various oscillographs, whe-
ther they be from the natural
or from the instrumental or
technological world, the third
stimulus: the dual opposites
positive-negative. The combi-
nation of elements from these
three sources is achieved natu-
rally but with full awareness
of the multiple problems, with
exacting self-discipline but al-
so, with obvious lyric intent.

These elements are subjected
to abstraction, remoulded with
the intentional addition of co-
lour and transmuted into an
expressive synthesis.

John G. Papaioannou -
Exhibition Prologue- 1980

**Κουίντέτο Χαλκίνων
«Ιστορική Σουίτα»**

Η τελευταία δουλειά της Χριστίνας Ζερβού

Ο γλύπτης είναι ένας εικαστικός που περισσότερο από κάθε άλλον έχει το πάθος του υλικού. Πάνω κι απ' τη φόρμα, που τελικά αναπλάσσεται και υποκύπτει στα παιχνίδια και τα καπρίτσια της τύχης και της όλης, το υλικό ασκεί στον καλλιτέχνη μια μαγνητική έλξη. Σκληρό, τον προκαλεί να παλαίψει μαζί του, εύπλαστο τον παρωτρώνει να το μαλάξει, παράταιρο να το ενοποιήσει, μονολιθικό να το διασπάσει. Το ινόξ τον τραβάει για την ψυχρή γαλάδα του, ο μπρούτζος για τη θερμιά του λάμψη, το ξύλο για τον ανιμισμό του, το σκουπίδι για τον συναισθηματικό του φόρτο.

Η Χριστίνα Ζερβού σαν γλύπτρια βρήκε την ολοκληρωσή της απ' ης στιγμής ένωσε την τύχη της σαν μορφοπλάστης με τα πλαστικά υλικά. Το πάθος της για το κομψό και το τέλειο βρήκε στο αεργάδιοστο φινιρίσμα του πλεξίγκλας τη δυνατότητα μιας επεξεργασίας καθαρής, χωρίς λάθη, παραπομπές και ίχνη που προδίδουν τους δισταγμούς και την αδεξιότητα του χειριού. Παράλληλα οι φόρμες για να έχουν την ίδια τελειότητα απλοποιήθηκαν και έγιναν γεωμετρικές: Τετράγωνα, ημικύκλια, ορθές γωνίες, ραβδώσεις, πολλαπλοί κύκλοι, γνωρίζουν μια διάταξη αρμονική που φέρει τον απόηχο του Bauhaus και

των Moholy Nagy Pevsner και Gabo. Ωστόσο ποτέ ακόμη δεν πήγαμε πιο μακριά στα παιχνίδια της διαφάνειας και της ελαφρότητας όσο στα μικρά ντελικάτα γλυπτά της Χριστίνας Ζερβού που σπονδύλων το χώρο χωρίς να τον βαραινούν δημιουργώντας με τους ρυθμούς τους δονήσεις και συγχορδίες που μοιάζουν να βγαίνουν από λεπτεπίλεπτες άρπες. Το θέμα της μουσικής άλλωστε δεν άφησε ποτέ τα γλυπτά της Ζερβού. Από την αρχή της καριέρας της η καλλιτέχνης γοητεύτηκε και επιδόθηκε σε πρωτότυπες αναγνώσεις μοντέρνων μουσικών κομμάτων καταγράφωντας τις πλαστικά στο χώρο. Σωλήνες, χορδές, νότες και παρτιτούρες, φόρμες επαναληπτικές, υπερθέσεις πλάτων που ορρηστρώνονται σαν variations του ίδιου μελωδικού θέματος, όλες οι φιογούρες της Χριστίνας Ζερβού, τείνουν προς μια γλυπτική σύνθεση, μια υλοποιημένη αρμονία. Η μουσικότητα αυτών των τόσο πρωτότυπων γλυπτών εντείνεται και ποικίλει χάρη στη γαλάδα και στους χρωματικούς τόνους. Η διαφάνεια προσφέρεται πάνω από κάθε τι για να ενσάρκώσει τόσο το άυλο όσο και το αιχμηρό του ήχου. Αλλά αυτή η ίδια διαφάνεια χάρη στη μεταφυσική της θα λέγαμε ενσάρκωνει επίσης το πνευματικό. Έτσι κατά κάποιον τρόπο μια σειρά γλυπτά του ίδιου μεγέθους φαντάζουν σαν προτάσεις - εκδοχές μιας και μόνης σκέψης, κάτι σαν ψυχικές διακυμάνσεις. Και λέγοντας ψυχή βρισκόμαστε κοντά σε ένα άλλο θέμα στο

οποίο μοιραία έχει οδηγηθεί η Ζερβού μέσα απ' αυτή την εξερεύνηση των καθαρών και αποπνευματωμένων υλικών. Στην τελευταία της δουλειά οι αφηρημένες ρυθμικές μορφές μεταμορφώνονται σε στυλιζαρισμένες πεταλούδες. Η ψυχρή - πεταλούδα, ενσάρκωση της σκέψης βρίσκεται στο μεταίχμιο του υλικού και άυλου κόσμου, στο μεταίχμιο της φιογούρας και της αφαιρετικής μορφής, στο μεταίχμιο της γλυπτικής και της μετάβασης. Είναι τόσο πλαστική πρόταση όσο και μετουσίωση και κάλεσμα για πέταγμα. Ένα πέταγμα μακριά από τον χρησιμοθηρικό υλισμό, την κακογουστιά, τον βαρύ συμβολισμό. Επιτυγχάνεται τελικά αυτό που οραματίστηκαν οι Mondrian και Malevitch: η αισθητική απόλαυση να συναντιέται με το υψηλό ήθος. Η Γλυπτική ανάλαφρη με τέλεια ελεγχόμενη και οργανωμένη, επεμβαίνοντας σε μια αρμονική διάταξη του χώρου, μας απαλλάσσει από το βάρος του ίδιου μας του εαυτού παρασύροντάς μας σε μια ιδανική ανάταση.

Ευρυδίκη Trichon-Μιλσανή

Christina's Zervou recent presentation

The sculptor is an artist who, more than any other, has the passion of the medium. Over and above the form which is finally created, and surrenders to the games and caprices of chance and material, the medium exerts on the artist a magnetic attraction.

When hard it provokes him

to fight it, when malleable it drives him to soften it, it matched to unify it, monolithic to break it up. Inox attracts him with its frigid shine, brass with its warm glow, wood with its animism, trash with its emotional content.

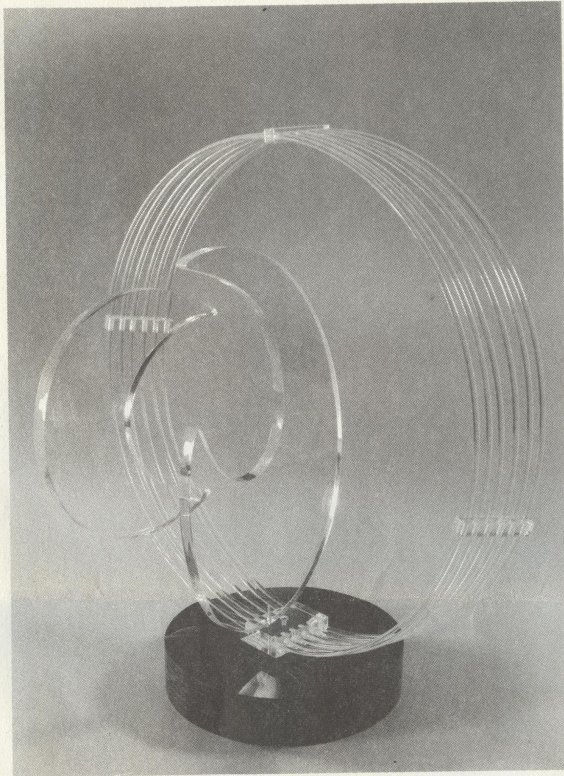
Christina's Zervou the sculptor, found fulfillment when she began to work with plastic materials. Her passion for the elegant, perfect, found in the impeccable finish of plexiglas the possibility of pure elaborations. Without faults, references and traces which reveal a hesitation and unskillfulness of the hand. In parallel for her forms to have the same uniform perfection she simplified them and they became geometrical: Squares, semicircles, right angles, stripes, multiple circles are arranged with a harmony that carries an echo of Bauhaus, Moholy Nagy-Pevsner and Gabo. However one has never gone so far in games of transparencies and weightlessness as in the small delicate sculptures of Christina Zervou which retain space without making it heavy: creating with their rhythms vibrations and accords that resemble those of delicate harps. The subject of music more over, never escaped Zervou's sculptures. From the beginning of her career the artist was charmed by and advanced in the reading of modern musical pieces registering them in space. Pipes, chords, notes and reoccurring forms, hyperpositioning of planes that orchestrate like variations of the same melodic theme, all the figures of Christina Zervou tend

towards a sculptural synthesis, an implemented harmony. The musical quality of those original sculptures is intensified and varies the brilliance and colour tones that they embody. The transparency is offered over and above all to embody the immaterial and sharpness of sound.

But this same transparency, due to its metaphysical quality, also embodies the spiritual. So, a series of sculptures of the same size appear as proposals - alternatives of one thought something like spiritual fluctuations. Speaking of spirit we find ourselves close to another theme in which Zervou has fatefully led herself through her investigation of a pure and spiritless materials. In her last presentation the abstract and rythmical forms transform in to stylized butterflies. The spirit-butterfly, the embodiment of thought, finds itself between the material and immaterial world, between the figure and the abstract forms, between sculpture and transition. It is a plastic proposal as well as a transubstantiation and an invitation for flight. A flight far away from a usefull materialism, bad taste, heavy symbolism. She finally succeeds in that which Modrian and Malevitch aimed: for aesthetic pleasure to meet with ethos. The sculpture weightless but perfectly controllable and organized intervening in a harmonious arrangement of space frees us from our weight pushing us into an ideal uplift.

Eurydice Trichon-Milsani

Some Thoughts by Christina Zervou

The technological era in which we live gives every creative artist the opportunity to use elements and materials which would once have been considered disparate and inaccessible.

Using this variety of materials as a starting-point I attempt to put forward new proposals in my work and to express, as far as possible, my own artistic views.

In my most recent work, I have tried to achieve this through a combination of pictorial transparency, lighting and music.

The transparency of the medium used (plexiglas) allows for the infinite play of form and light.

Its limitless potential attracts the artist from the very first contact with the material.

Plexiglass surprises one by its versatility even at the working-model stage. The further one progresses with the realization of one's original concept, the more one is entranced by the multitude of forms and possibilities that open. Curves, form and dimension combine with colour and translucency to produce visual syntheses whose harmony is further emphasized by the invasion of colour.

In all phases of my work I have made use of the poetry which flows from the co-existence of material and colour. Almost the first I have been intrigued by movement and the dialectic relationship between musical and visual ex-

με τη συνύπαρξη της εικαστικής διαφάνειας, του φωτισμού και της μουσικής.

Η διαφάνεια του υλικού που χρησιμοποιώ (πλεξίγκλας) επιτρέπει άπειρες εναλλαγές σε όγκους και φωτισμό.

Οι ανεξάντλητες δυνατότητές του, ελκύουν τον καλλιτέχνη από τα πρώτα στάδια της επαφής που θα 'χει μ' αυτό.

Παιχνιδίσματα και αιφνιδιασμό προσφέρει το υλικό από την κατασκευή της μακέτας.

Όσο προχωρεί κανείς στην υλοποίηση της ιδέας του, τόσο μαγεύεται από την ποικιλία και την πολυμορφία των δυνατοτήτων που του προσφέρονται. Καμπύλες, όγκοι, διάσταση, σε συνδυασμό με το χρώμα και με τη διαφάνεια, δημιουργούν οπτικές συνθέσεις που η αρμονία του επι-

τείνεται από την επίθεση του χρώματος.

Στη δουλειά μου και σε όλες τις φάσεις της χρησιμοποιώ ησα την ποίηση που παράγει η συνύπαρξη του υλικού με το χρώμα.

Επίσης σχεδόν από τις πρώτες μου παρουσιάσεις με ασχόλησε η κίνηση και η διαλεκτική σχέση μουσικής και εικαστικής έκφρασης.

Γιατί στην κίνηση βλέπω το ρυθμό της ζωής, στο χρώμα τη δύναμή της και στη μουσική την αρμονία της.

Σ' αυτή την παρουσίαση της δουλειάς μου πολύτιμος συνεργάτης υπήρξε ο συνθέτης Νίκος Ξανθούλης που δημιούργησε ειδικά την «Ιστορική Σούιτα» σαν μια διαχρονική αντιμετώπιση της τέχνης

the Macedonian Arts Centre, Salonica (1985) and in the following galleries: New Forms - Athens, Argo - Cyprus, The Athens Art Gallery.

She was among the first artists in Greece to present her work in combination with experimental electronic music.

In 1980 she presented «Pulsative Etchings- Contemporary Engraving» with music specially written by Stefanos Vassiliadis.

In 1982, with the composer's permission, she used Iannis Xenakis work «Pithoprakta» for her exhibition «Sculptural Conversions» at the Athens Art Gallery. The music for her exhibition «Openings?» at the Goethe Institute, Athens, was written by Michalis Christodoulidis.

Η Χριστίνα Ζερβού γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε γαλλική φιλολογία στο Παρίσι. Έκανε ελεύθερες σπουδές ζωγραφικής στην Αθήνα με τον Δημ. Γιαννουκάκη και την Μπία Ντάβου.

Έχει πάρει τη γερμανική υποτροφία D.A.A.D. και δούλεψε στο Δυτικό Βερολίνο το 1976.

Παρουσιάστηκε σε πολλές ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Εθνικό Μουσείο Βουδαπέστης, Εθνική Πινακοθήκη Βαρσοβίας, Biennale Χαρακτικής Λιουμπλιάνας Γιουγκοσλαβίας, Kyoto - Ιαπωνία, Baden Baden - Γερμανία, Bradford - Αγγλία, Biella - Ιταλία, κλπ.). Μετείχε στην επίσημη ελληνική εκπροσώπηση στην 16η

Παραστάσεις,
εργαστήρια
μας εγχρωμής, αλωμένης
παρουσίας

Χριστίνα Ζερβού

our its strength and in music its harmony.

In this presentation of my work I have received invaluable assistance from the composer Nikos Xanthoulis who created the «Historical Suite» especially for the occasion as an interpretation of art in the Greek world from ancient times through to the modern era.

Μερικές σκέψεις της Χριστίνας Ζερβού

Στην εποχή της τεχνολογίας που ζούμε, κάθε δημιουργός έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί στοιχεία και υλικά που άλλοτε θα φάνταζαν ανόμοια και απόμακρα.

Με αφετηρία αυτή την ποικιλία υλικών προσπαθώ στην εικαστική μου δουλειά να παρουσιάσω νέες προτάσεις και να δώσω, όσο αυτό είναι δυνατό, τις δικές μου καλλιτεχνικές εκφράσεις.

Στην τελευταία μου δουλειά η προσπάθεια αυτή υλοποιείται

και φτάνει στις μέρες μας.

Zervou

Christina Zervou was born in Athens and studied French Literature in Paris. She studied painting privately under Dimitris Yannoukakis and Bia Davou.

After winning a German D.A. A.D. scholarship she worked in Berlin in 1976.

Her work has been exhibited in numerous group exhibitions in Greece and abroad (National Museum - Budapest, National Gallery - Warsaw, Ljubljana engraving Biennale - Yugoslavia, Kyoto- Japan, Baden Baden - Germany, Bradford, U.K., Biella - Italy etc.). Her work was included in the official Greek contribution to the 16th São Paulo Biennale - 1981.

She has held individual exhibitions at the French Institut Salonica (1984), the Goethe Institute, Athens (1985),

θέσεις στο Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης το 1984, στο Γερμανικό Ινστιτούτο Αθηνών το 1985, στο Μακεδονικό Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης το 1985, καθώς και στις εξής αίθουσες τέχνης: Νέες Μορφές - Αθήνα, Αργώ - Κύπρος, Κοχλίας - Θεσσαλονίκη, Αίθουσα Τέχνης Αθηνών.

Υπήρξε από τους πρώτους καλλιτέχνες στην Ελλάδα που συνδύασε το έργο της με πρωτοποριακή ηλεκτρονική μουσική.

Το 1980 παρουσίασε, με ειδικά γραμμένη από τον Στέφανο Βασιλειάδη μουσική, την έκθεσή της «Παλμικές Χαράξεις - Σύγχρονη Χαρακτική».

Το 1982 μετά από έγκριση του Ιάνη Ξενάκη χρησιμοποίησε το έργο του «Πιθοπρακτά» για την έκθεσή της «Γλυπτικές Μετατροπές»-(Αίθουσα Τέχνης Αθηνών). Τη μουσική για την έκθεση του Γερμανικού Ινστιτούτου «OPENING» έγραψε ο Μιχάλης Χριστοδουλίδης.

Εκτύπωση - στοιχειοθεσία: Ελληνική Λιθογραφία

Φωτογραφίες: Ανδρόνικος Χατζηκωστής

Επιμέλεια: Ελένη Κυπραίου

Copyright 1988 Χριστίνα Ζερβού